

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019- 07-02 Nr. (1.1.3-411)10- 4248

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. IX-886 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR VYRIAUSYBĖS PROTOKOLO PAKEITIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) teikia Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. pasitarimo protokolo Nr. 56 pakeitimo projektą, patikslintą po 2019 m. kovo 5 d. vykusio Vyriausybės tarpinstitucinio pasitarimo.

Įstatymo projektas parengtas vykdant Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto 2018 m. lapkričio 14 d. posėdžio (posėdžio protokolo Nr. 107-P-35) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. pasitarimo (pasitarimo protokolo Nr. 56) sprendimus, kuriais pavesta Sveikatos apsaugos ministerijai sustiprinti taršos šaltinių kvapų kontrolę, išplėsti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (toliau – NVSC) įgaliojimus kvapų kontrolės, įskaitant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimuose ir taršos leidimuose nustatytų sąlygų laikymosi kontrolę, klausimais.

Įstatymo projekto tikslas – išplėsti NVSC įgaliojimus kvapų kontrolės srityje, jam pavedant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimuose ir taršos leidimuose NVSC nustatytų su visuomenės sveikatos sauga susijusių kvapų valdymo sąlygų laikymosi kontrolę, kad pagerėtų visuomenės sveikatos saugos reikalavimų laikymasis ir visuomenės sveikatos sauga.

I. Sprendžiama problema	<p>Blogėja situacija kvapų valdymo srityje, padaugėjo gyventojų skundų dėl kvapų gyvenamojoje aplinkoje, nes:</p> <p>1) NVSC vykdo kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose, tačiau neįgaliotas prižiūrėti, kaip laikomasi NVSC TIPK leidimuose nustatytų su visuomenės sveikatos sauga susijusių sąlygų dėl kvapų valdymo. Tokią kontrolę atlieka Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, tačiau jis neturi reikiamų su visuomenės sveikatos sauga susijusių kompetencijų ir todėl netinkamai atlieka TIPK leidime įrašytų veiklos vykdymo sąlygų, susijusių su visuomenės sveikatos sauga, laikymosi kontrolę.</p> <p>2) NVSC nepavesta dalyvauti nustatant taršos leidimų sąlygas, susijusias su kvapų valdymu).</p>
-------------------------	---

II. Siūlomos priemonės	Įstatymo projektu numatoma, kad NVSC, vykdydamas kvapų kontrolės procedūras, papildomai prižiūrės, kaip laikomasi NVSC TIPK leidimuose ir taršos leidimuose nustatytų su visuomenės sveikatos sauga susijusių sąlygų dėl kvapų valdymo.
III. Priemonių kaštai	Teikiamo įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomai kiekvienais metais reikės 3755,64 eurų biudžeto lėšų.
IV. Nauda visuomenei	1) pagerėtų visuomenės sveikatos saugos reikalavimų, susijusių su kvapų sklaidimo prevencija ir mažinimu, laikymosi priežiūra; 2) operatyviau vykėtų kvapų kontrolės procedūros; 3) pagerėtų visuomenės sveikatos sauga.

Siekiant, kad Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas būtų nuoseklus, išsamus ir sistemiškas, kartu turi būti rengiami Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pakeitimo projektai, kuriuose turi būti nustatyta, kad NVSC dalyvauja nustatant taršos leidimų sąlygas kvapų valdymo srityje bei vykdo šių sąlygų priežiūrą, taip pat nuostatos, kad vykdant TIPK leidimuose bei taršos leidimuose nustatytų reikalavimų laikymosi priežiūrą, aplinkos apsaugos inspektorių ir NVSC funkcijos nesidubliuotų. Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. pasitarimo (pasitarimo protokolo Nr. 56) sprendimus, tai numatančius Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pakeitimo projektus pavesta parengti Aplinkos ministerijai. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektas ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pakeitimo projektai turi būti svarstomi kartu ir Lietuvos Respublikos Seimui teikiami vienu paketu.

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. pasitarimo (pasitarimo protokolo Nr. 56) sprendimus, kuriais buvo pavesta nustatyti griežtesnes baudas už kvapus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nesilaikymą, buvo parengtas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 45(1) straipsniu įstatymo projektas (toliau – ANK pakeitimo projektas) ir pateiktas derinti institucijoms. Teisingumo ministerija pateikė pastabas pateikti pagrindimą, kodėl ANK pakeitimo projektu siūloma griežtinti (didinti) baudas už kvapus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nesilaikymą.

Įvertinus NVSC pateiktą baudų už kvapus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nesilaikymą (pagal ANK 45 straipsnio taikymo statistiką, bauda už kvapų higienos normos reikalavimų pažeidimą buvo taikyta 1 kartą (2017 m.), pakartotinių nusižengimų ir nuobaudų nebuvo. Pvz., 2017 m. buvo gauta 105 skundai dėl kvapų, iš jų nagrinėti 35 (kitiems nagrinėjimo procedūroms pradėti trūko duomenų), 21 atveju skundo nagrinėjimas baigtas I etape (nenustatytas vietoje kvapas), 9 atvejais skundo nagrinėjimas baigtas II etape (nustatytos kvapą sukėlusios priežastys ir duoti įpareigojimai jas pašalinti), 5 atvejais atlikti kvapų modeliavimai, 2 atvejais nustatytas kvapų higienos normos viršijimas (paskirta nuobauda), 1 įmonė, pažeidusi reikalavimus, nutraukė veiklą. 2018 m. buvo gauta 209 skundai dėl kvapų, iš jų nagrinėti 51 (kitiems nagrinėjimo procedūroms pradėti trūko duomenų), 28 atvejais skundo nagrinėjimas baigtas I etape (nenustatytas vietoje kvapas), 14 atvejų skundo nagrinėjimas baigtas II etape (nustatytos kvapą sukėlusios priežastys ir duoti įpareigojimai jas pašalinti), 7 atvejais atlikti kvapų modeliavimai, 1 atveju nustatytas kvapų higienos normos viršijimas (nuobauda dar nepaskirta, nes apskustas patikrinimo aktas).

Atsižvelgiant į tai, kad kvapų higienos normos reikalavimų pažeidimai 2017–2018 metais buvo nustatyti 3 atvejais, už pažeidimą taikyta tik 1 nuobauda, pakartotinių nusižengimų ir nuobaudų nebuvo, griežtinti administracinę atsakomybę nėra pagrindo, todėl ANK pakeitimo projektas nebus teikiamas Vyriausybei. Manytina, kad išplėtus NVSC funkcijas TIPK leidimuose ir taršos leidimuose nustatytų sąlygų priežiūros srityje, vykdant naujas funkcijas, tikėtina padidės administracinių nusižengimų nustatymas ir nuobaudų skyrimas, tada bus galima spręsti klausimą dėl griežtesnių baudų už kvapus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nesilaikymą nustatymo tikslingumo. Atsižvelgiant į tai, teikiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. pasitarimo protokolo Nr. 56 pakeitimo projektas, kuriuo siūloma pripažinti netekusiu galios pavedimą rengti ANK pakeitimo projektą.

Įstatymo projektas derintas su Aplinkos, Žemės ūkio, Ekonomikos ir inovacijų, Susisiekimo, Teisingumo, Energetikos ministerijomis, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Lietuvos žemės ūkio rūmais, Lietuvos pramonininkų konfederacija. Pastabas ir pasiūlymus Įstatymo projektui pateikė Teisingumo ir Aplinkos ministerijos, į dalį jų atsižvelgta. Argumentai dėl Teisingumo ministerijos ir Aplinkos ministerijos pastabų, į kurias neatsižvelgta, pateikti derinimo pažymoje. Kitos institucijos pastabų nepateikė.

Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės 2019 m. vasario 27 d. išvados Nr. NV-542 5 pastabą, prašome teikiamus teisės aktų projektus svarstyti kartu su Aplinkos ministerijos 2019 m. birželio 14 d. raštu Nr. (42-1)-D8-2269 Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktais Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 2, 3, 12 straipsnių, IV skyriaus antrojo skirsnio pakeitimo, papildymo 61 straipsniu ir IV skyriaus trečiojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 15, 19(1), 19(2), 55 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 55(1) straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6 straipsnio ir 1 ir 2 priedėlio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 2, 9, 11 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 11(1) straipsniu įstatymo projektais.

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės 2019 m. vasario 27 d. išvados Nr. NV-542 2 pastabos informuojame, kad NVSC pavadinimas jau nurodytas tiesiogiai susijusiame Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme ir taip pat įrašytas į pirmiau nurodytą Aplinkos ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo projektą. Tiesiogiai susijusiuose įstatymuose ir jų pakeitimo projektuose tikslinga nustatyti vienodą reguliavimą. Atsižvelgdami į pirmiau pateiktus argumentus teikiamame Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo projekte siūlome įrašyti konkrečios institucijos (NVSC) pavadinimą. Konkrečių institucijų įvardijimo Sveikatos apsaugos ministerijos teikiamame Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo projekte klausimus siūlome svarstyti kartu su Aplinkos ministerijos Lietuvos Respublikos Vyriausybei patiektais įstatymų pakeitimo projektais.

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės 2019 m. vasario 27 d. išvados Nr. NV-542 3 pastaboje keliamų klausimų paaiškiname, kad Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 8 punkte nurodyta kvapų kontrolė nėra atskira kontrolė, bet viena iš valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės rūšių, vykdoma kaip rizikos veiksnio kontrolė (kita Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnyje minima valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė vykdoma kaip objektų kontrolė).

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės 2019 m. vasario 27 d. išvados Nr. NV-542 1 pastaboje keliamų klausimų teikiame šiuos paaiškinimus. Pagal Lietuvos

Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, visuomenės sveikata apibrėžiama kaip gyventojų visapusiškos dvasinės, fizinės ir socialinės gerovės, todėl higienos normatyvai nustatyti siekiant užtikrinti šios žmonių grupės visuomenės sveikatos saugą. Kvapų higienos normatyvai nustatyti gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpose ir šių pastatų konkrečioje apibrėžtoje aplinkoje (Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“), atsižvelgiant į gyventojams ir tam tikroms visuomenės grupėms keliamą riziką. Tokia normatyvų nustatymo praktika taikoma daugelyje šalių. Minėtose gyvenamosiose patalpose ūkinė veikla paprastai nevykdoma, tačiau į šias patalpas gali patekti ūkinės veiklos kvapai. Vykdamas kvapo kontrolę (higienos normos kontrolę) vertinami kvapai, sklindantys iš bet kurių teritorijų ir (ar) jų statinių, juose esančių ūkinės veiklos stacionarių šaltinių, neatsižvelgiant, ar yra išduoti veiklai leidimai, ar – ne (analogiška kvapų reglamentavimo praktika yra kitose šalyse). Atsižvelgiant į tai, kvapų kontrolė negali būti įvardijama bendrai. Teritorijose, statiniuose, kuriuose nėra gyventojų ar kitų visuomenės grupių, higienos normatyvai nenustatomi, kvapų kontrolė netikslinga.

Kvapų kontrolė (kvapų higienos normos kontrolė) pasižymi savo specifika, kadangi kontroliuojantis asmuo negali daryti laboratorinio tyrimo vietoje (gyvenamojoje aplinkoje) ir nustatyti pažeidimą, o turi išsiaiškinti taršos šaltinį (ūkio subjektą), imti kvapų mėginius taršos šaltiniuose ir pagal jų laboratorinius rezultatus kvapai modeliuojami. Kai gyventojai skundžiasi jų gyvenamojoje aplinkoje atsirandančiais kvapais (sklindančiais iš ūkinės veiklos, įmonių), paprastai sudaroma komisija iš NVSC, savivaldybės, aplinkos apsaugos specialisto. Komisija pradinuose etapuose pas gyventoją patvirtina, kad kvapai egzistuoja, nuvyksta į įmonę ir patvirtina, kad šis ūkio subjektas galimai skleidžia kvapą ar nustato dar kitus ūkio subjektus, kurie gali prisidėti prie taršos. Institucijų atstovai pagal savo kompetenciją įvertina priežastis, dėl ko įmonėje galėjo atsirasti kvapai ir duoda įpareigojimus juos pašalinti (t. y. kad pašalinus priežastis, išnyktų kvapai, nedarant labai brangių laboratorinių tyrimų). Jei nepavyksta tuo būdu pašalinti kvapų, tada sudaroma tyrimų taršos šaltiniuose programa ir juose atliekami laboratoriniai matavimai, vėliau pagal juos sumodeliuojama kvapų sklaida (sudaromi žemėlapiai). Ten, kur viršijami kvapų higienos normatyvai (gyvenamojoje aplinkoje), nustatomas pažeidėjas ir imamasi veiksmų, kad būtų pašalinti pažeidimai. Tai yra dėl to, kad laboratorija (ir kitų šalių laboratorijos) gali nustatyti kvapų koncentracijas, didesnes nei kvapo ribinės vertės (Lietuvoje matuojant nustatoma nuo 18 kvapo vienetų, kai norma yra 8 kvapo vienetai; jei laboratorijai atliekant matavimus būtų nustatomi kvapai gyvenamojoje aplinkoje, nebūtų galima pasakyti, kieno tai kvapai, ar gėlių, ar namų aplinkos, ar kt. kvapai, t. y. laboratorija neturi galimybių nustatyti kvapo pobūdžio, todėl nebūtų susiejama su galimu pažeidimu). Tokia praktika taikoma ir kitose šalyse. Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“, minėtos procedūros aprašytos.

Įstatymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje.

Įstatymo projektą parengė Sveikatos apsaugos ministerija kartu su NVSC. Įstatymo projekto rengimą koordinavo Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento (direktorius Audrius Ščeponavičius (tel. (8 5) 266 1466), el. p. audrius.sceponavicius@sam.lt) Sveikatos saugos skyriaus (vedėja Rita Sketerskienė (tel. (8 5) 260 4716,

el. p. rita.sketerskiene@sam.lt) vyriausioji specialistė Dalia Žukienė (tel. (8 5) 205 5293, el. p. dalia.zukiene@sam.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 5 lapai.
5. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto derinimo pažyma, 2 lapai.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. pasitarimo protokolo Nr. 56 pakeitimo projektas, 1 lapas.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga